

สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2
The Administrator's Competencies and School Effectiveness
under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2

¹พิชญนันท์ อินทร์รักษ์ ²วรกาญจน์ สุขสดเขียว

¹Pichayanun Inrak ²Vorakarn Suksodkiew

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1,2}Faculty of Education, Silpakorn University

¹Corresponding author, e-mail: Krupich.inrak@gmail.com

Received November 11, 2024; Revised January 28, 2025; Accepted: January 28, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำนวน 92 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน และ ครู 1 คน รวมทั้งสิ้น 184 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารตามแนวคิดของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามแนวคิดของ มอท์ (Mott) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง

คำสำคัญ: สมรรถนะของผู้บริหาร; ประสิทธิภาพของสถานศึกษา; ประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to determine: 1) the competency of school administrators under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2; 2) the

effectiveness of schools under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2; and 3) the relationship between administrator competency and school effectiveness under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 92 schools under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2. Two people from each school provided data, consisting of 1 principal and 1 teacher, for a total of 184 participants. The research instrument was a questionnaire on administrator competency based on the concept of the Teacher Civil Service and Educational Personnel Committee, and the concept of school effectiveness based on Mott's ideas. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient analysis. The research results revealed that: 1) the overall competency of school administrators under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 was at the highest level; 2) the overall effectiveness of schools under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 was at the highest level; and 3) there was a statistically significant positive correlation at the .01 level between administrator competency and school effectiveness under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, indicating a high level of positive association.

Keywords: Administrator competency; School effectiveness; Primary education

บทนำ

ประเทศไทยมีการดำเนินการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายที่สำคัญหลายฉบับ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็ก เยาวชน และประชาชน จากการบังคับใช้กฎหมายในช่วงต้นอยู่ในระดับที่น่าพอใจในเชิงปริมาณ แต่สำหรับในเชิงคุณภาพนั้น ยังคงพบปัญหาปรากฏอยู่ อาจเนื่องมาจากปัจจัยและข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายในหลายประการ และจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไข ให้สามารถเกิดผลลัพธ์และประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติต่อไป โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการปกครองประเทศได้ระบุอย่างชัดเจนว่า ปัญหาและวิกฤติการณ์ต่างๆ ของประเทศจำเป็นต้องป้องกันและแก้ไขด้วย “การปฏิรูปการศึกษา” (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565) โดยทั้งนี้ การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ในมาตรา 39 ระบุว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีกระจายอำนาจการบริหาร

และการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ได้กระจายอำนาจ ในการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย ไปยังสถานศึกษาในสังกัด โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาท อำนาจหน้าที่ในฐานะผู้แทน นิติบุคคล ที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีสมรรถนะหลักในการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอน การยกระดับผลสัมฤทธิ์ การมีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมทุกๆ ด้านของนักเรียน ตลอดทั้งการพัฒนาครู การให้บริการที่ดีแก่ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับบริการ ชุมชน สังคม ประเทศชาติอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน (มีศักดิ์ แสงศิลา, 2566)

ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้นำแนวคิดของสมรรถนะมาใช้ในการบริหารบุคคลภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะที่ดี ควรเริ่มจากผู้บริหารเป็นอันดับแรก เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลที่ขับเคลื่อน กำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กรที่สำคัญ สำหรับการกำหนดสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดให้มีการประเมิน สมรรถนะหลัก (Core Competency) ตามเกณฑ์การประเมินของคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง และ 4) การทำงานเป็นทีม ส่วนสมรรถนะประจำสายงาน (Specific Competency) สำนักมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนา การบริหารการศึกษา 2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยการคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียน และชุมชน 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง 4) พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง 5) พัฒนาและใช้นวัตกรรม การบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ 6) ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 9) ร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ 10) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา 11) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ 12) สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564) ดังนั้น การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้มีสมรรถนะในการบริหารจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ เป็นผู้บริหารที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด กล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสะท้อนได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู และคุณภาพในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โดยผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบาย ส่วนครูเป็นผู้นำไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารต้องบริหารสถานศึกษาโดยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กำหนดกฎระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรมทุกๆ ด้านของนักเรียน จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ โดยการจำลองสถานการณ์และการลงมือปฏิบัติจริง ตลอดทั้งการพัฒนาครู การให้บริการที่ดีแก่ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อส่งผลให้ผู้รับบริการ ชุมชน สังคม ประเทศชาติมีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป (มีศักดิ์ แสงศิลา, 2566)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้ดำเนินการสังเคราะห์และสรุปผลการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ทำการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และประมวณผล จัดทำเป็นสารสนเทศประจำปี เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการตรวจสอบคุณภาพ การวางแผนในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และการกำหนดมาตรการยกระดับคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565 พบว่าในมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มีผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับคุณภาพยอดเยี่ยมเพียง 18 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.38 เท่านั้น ซึ่งมีค่าร้อยละที่น้อยเมื่อเทียบกับระดับคุณภาพอื่นๆ ในมาตรฐานเดียวกัน โดยเมื่อพิจารณาจุดที่ควรพัฒนาในด้านนี้ พบว่าได้แก่ 1) การดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย 2) พัฒนครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และ 3) มีระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะของผู้บริหารตามแนวคิดของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและดูแลการบริหารงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เช่นเดียวกับ มาตรฐานที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีจุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ 1) ควรมีการตรวจสอบและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน และ 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ มอท์ (Mott) คือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ายังมีสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพในระดับคุณภาพยอดเยี่ยมในมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียนมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการกระบวนการบริหารและการจัดการ และ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำนวนน้อยมาก จึงควรมีแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่างๆ ข้างต้นให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า คุณภาพของการศึกษาทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา และคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นปัญหาที่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2
2. เพื่อทราบประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive Research) ประกอบด้วย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำนวน 117 แห่ง จำแนกเป็นสถานศึกษาในอำเภอตากใบ อำเภอสุไหงโกทิง อำเภอสุไหงปาดี อำเภอแว้ง และอำเภอสุคีริน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 92 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random Sampling) จำแนกตามอำเภอ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหาร ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยแบบสอบถามในตอนทั้ง 2 และ ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นคำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ท โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหาร ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.923 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.901 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.942

3. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการได้ และส่งคืนทางไปรษณีย์หรือใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) สำหรับสถานศึกษาที่ไม่สะดวกในการเดินทาง เมื่อได้รับแบบสอบถามทั้งหมดกลับคืนมาแล้ว ได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์ด้วยสถิติ ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการศึกษา

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.66, S.D.=0.31) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X}$ =4.71, S.D.=0.33) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($\bar{X}$ =4.69, S.D.=0.35) การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ =4.69, S.D.=0.37) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X}$ =4.68, S.D.=0.34) การบริการที่ดี ($\bar{X}$ =4.65, S.D.=0.37) ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ($\bar{X}$ =4.63, S.D.=0.38) การพัฒนาตนเอง ($\bar{X}$ =4.62, S.D.=0.36) และ การสื่อสารและจูงใจ ($\bar{X}$ =4.62, S.D.=0.41) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัธยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม

(n=92)

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.68	0.34	มากที่สุด
2	การบริการที่ดี	4.65	0.37	มากที่สุด
3	การพัฒนาตนเอง	4.62	0.36	มากที่สุด
4	การทำงานเป็นทีม	4.71	0.33	มากที่สุด
5	การวิเคราะห์และสังเคราะห์	4.63	0.38	มากที่สุด
6	การสื่อสารและจูงใจ	4.62	0.41	มากที่สุด
7	การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.69	0.35	มากที่สุด
8	การมีวิสัยทัศน์	4.69	0.37	มากที่สุด
รวม		4.66	0.31	มากที่สุด

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.65, S.D.=0.31) เมื่อพิจารณาจำแนกรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.71, S.D.=0.37) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.71, S.D.=0.38) ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ($\bar{X}$ =4.65, S.D.=0.37) ความสามารถในการผลิต นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X}$ =4.52, S.D.=0.46) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

(n=92)

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.52	0.46	มากที่สุด
2 ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก	4.65	0.37	มากที่สุด
3 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	4.71	0.38	มากที่สุด
4 ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา	4.71	0.37	มากที่สุด
รวม	4.65	0.31	มากที่สุด

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r_{xy} = 0.840$) ในลักษณะคล้ายตามกัน เมื่อพิจารณา สมรรถนะของผู้บริหารโดยภาพรวมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา รายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในลักษณะคล้ายตามกันทุกด้านในระดับปานกลาง ถึง สูง โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อย ดังนี้ ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

สมรรถนะของผู้บริหาร	ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา	ภาพรวม
การมุ่งผลสัมฤทธิ์	.413**	.723**	.518**	.572**	.688**
การบริการที่ดี	.403**	1.000**	.481**	.537**	.745**
การพัฒนาตนเอง	.398**	.756**	.569**	.618**	.721**

สมรรถนะของผู้บริหาร	ประสิทธิผลของสถานศึกษา				
	ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา	ภาพรวม
การทำงานเป็นทีม	.364**	.745**	.555**	.588**	.693**
การวิเคราะห์และสังเคราะห์	.506**	.696**	.567**	.587**	.734**
การสื่อสารและจูงใจ	.488**	.656**	.584**	.657**	.741**
การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	.411**	.745**	.625**	.611**	.738**
การมีวิสัยทัศน์	.421**	.637**	.578**	.650**	.707**
ภาพรวม	.498**	.866**	.651**	.702**	.840**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ มีพฤติกรรมที่จะสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ตลอดจนสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการงานด้านต่างๆ ภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิธิ เรืองสุขอุดม ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (นิธิ เรืองสุขอุดม, 2563)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ได้ตระหนักถึงการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของสถานศึกษาที่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 มีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการที่จะบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นหนึ่ง คือ ความร่วมมือ ร่วมใจ ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 รวมใจเป็นหนึ่ง มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพการศึกษา 5 Q ซึ่งได้แก่ 1.คุณภาพผู้เรียน 2.คุณภาพครู 3.คุณภาพผู้บริหาร 4.คุณภาพสถานศึกษา 5.คุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริชัย โพธิ์ศรีทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (สิริชัย โพธิ์ศรีทอง, 2562)

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ในลักษณะคล้ายตามกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับสมรรถนะต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งในด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่การดำเนินงานที่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรือนเพชร เต็กลี และจรัส อิตติวิทยากรณ์ ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (เรือนเพชร เต็กลี และจรัส อิตติวิทยากรณ์, 2561)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยครั้งนี้ คือ สมรรถนะของผู้บริหาร ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการสื่อสารและจูงใจ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการมีวิสัยทัศน์ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา ปรากฏดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 สมรรถนะของผู้บริหาร ทั้ง 8 ด้าน

สรุป

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง และมีลักษณะคล้ายคลึงตามกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานต้นสังกัด ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารพัฒนาสมรรถนะของตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะด้านการสื่อสารและจูงใจ ผู้บริหารควรสามารถสื่อสารได้มากกว่า 1 ภาษา และสามารถใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

2. หน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการประเมิน ตรวจสอบสมรรถนะของผู้บริหารเป็นรายบุคคล เพื่อสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และร่วมกันสร้างสรรค์รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารแต่ละด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารให้ดียิ่งๆ ขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพื้นที่อื่นๆ

3. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารแต่ละด้าน เพื่อสำรวจว่าด้านใดมีความจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง

- นิธิ เรืองสุขอุดม. (2563). สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มีศักดิ์ แสงศิลา. (2566). ความสัมพันธ์สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 9(1), 62-77.
- เรื่อนเพชร เต็กถี และจรัส อติวิทยากรณ์. (2561). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหาร กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ วลัยลักษณ์วิจัย ครั้งที่ 10 วันที่ 27-28 มีนาคม 2561. จัดโดย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- สิริชัย โพธิ์ศรีทอง. (2562). คุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2565). การสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง ของสถานศึกษา 2565. นราธิวาส: กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน ตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570). สืบค้นข้อมูลเมื่อ 10 ธันวาคม 2566 จาก https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_DraftFinal.pdf